

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÜPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése. hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felölös szerkesztő:
Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítanak.

Koalíciós türelem.

* A koalíciónak, amióta nagy hűhó között a világra született, az a keresztényi türelemről tanuskodó, szép tulajdonsága volt, hogy ami nem az ő boszorkánykonyhájából került ki és ami nem az ő keddele közreműködésének belyégét viselte magán, az feltétlenül elvetendő, az rossz és hasznavehetetlen és eredendő hibában sanylik.

Annnyira beleszuggérta magát a koalíció a kérelhetetlen kritikák szerepébe, aki kimélet nélkül suhogtatja élők és halottak felett a maga szuverén véleményének, a maga elmondását nem tűrő és feltétlenül meghódolást követelő nézetének bárdját, hogy el sem képzelhetette, miszerint a válság kibontakozásának más módja és formája is lehetséges, mint amelyet ő eszelt ki. Valóságos szentségtörésnek deklarálta, ha valaki egy az ő véleményétől eltérő kibontakozási tervvel hozakodott elő, mert azt hitte és szentül meg volt győződve, hogy fanatikus látásával annyira hatalmába kerítette a nagy tömegek gondolkodásához nem szokott elméit, miszerint azok minden más politikai felfogás recipiálására épensséggel képtelenek.

E nagyfokú rövidlátásról, viszont mások véleményének megbecsüléséről éppen nem bizonyogató tevő lairozásba közben persze a koalíció észre sem vette, hogy folyton egy holt ponton vesztegel és hogy azon idő alatt, míg a magyar vezényszónak nemzeti vívmánnyá előléptetett követelését variálja unos-untig, addig elveszti a lába alól azon reális talajt, melyen haladnia kellene, ha az ország béké-

jének és nyugalmának helyreállítását igazán hazaifias aggodalommal szíven hordja.

A koalíció beérte azzal az olcsó dicsőséggel, azokkal a vásári babérokkal, hogy csömörlésig lakmározhatik a népszerűség dúsán terített asztalainál, hogy a fanatizált tömegekért térde hajta, bókól az ő politikai nagyságának Gessler kalapja előtt és hogy a nép, az istenada nép hozsannát zeng nekik, a veszelben forgó haza megváltozó és boldogítóinak.

És történt vala ezek után, hogy az országra szóló ünnepeztetés, bankettezés és szószátyárkodás mámorea fejébe szállt a koalíció vezéreinek és míg ők gondatlan gyermekek módjára futkostak politikai ábrándjaik tarkaszárnyu lepkei után, addig újból mások ültek az annyira áhitott bársonyszékükbe.

A reaktivált Fejérváry-miniszterium ezuttal nem üres kezekkel vette át a kormányhatalom gyeplőit. Nagyszabású, a nép szociális és gazdasági érdekeire tüzetesen kiterjeszkedő programmal akarja ellensúlyozni azt a nép köreiben elterjedt balhiedelmet, hogy csak a koalíció intranzigens követelése boldogíthatja a magyart és paralizálni akarja a szövetséget pártok magvetését, amelyből eddigelő a tápláló kenyér és az egyetemes népjólét helyett nem kelt ki más, mint szó, szó és ismét csak szó.

Szó, amelytől bizony aszkóiban szenvedhat el a tengődő ipar, szó, amelytől elhálállal mulhat ki a vergődő kereskedelem, szó, amelytől tovább koroghat a koplalásra kárhözott paraszt üres gyomra és végül szó, mely megváltásra kényszeríti a homi rögtöl

az itthon megélni nem tudó proletárok százezeit.

Ezzel a sok üres frázissal szemben, melyek között mindinkább kialakul az ország gazdasági válságának hippokrateszi arca, akar a Fejérváry-miniszterium olyan programot nyújtani az alaposan kiéhezett országnak, mely munkát és haladást hord méhében és a nép elhanyagolt érdekeit is kellő felkarolásban részesíti.

Ez a program lehet jó és üdvös, de bizonyára nem kell feltétlenül rossznak és elvetendőnek lennie csak azért, mert a Fejérváry-kormány és nem a koalíció szüleménye.

Előre lehurrogni, előre csatasorba állítani a nemzetet e program ellen, az csak újabb bizonyítéka a koalíció tehetetlenségének, mely már akkor is fél az ismeretlen ellenségétől — saját gyengeségének tudatában, — még mielőtt az a harcmezőn megjelent volna.

Ez a szűkkeblűség, ez a türelmetlenség, ez a merev negligálása mások véleményének és politikai nézetének szüli azt, hogy a kibontakozás terén mindjobban és jobban elmérgeződnek a viszonyok és mindinkább háttérbe szorul a kiengesztelődés és a kibékülés szelleme.

A »biegen oder brechen« hajthatatlan elvét akarja a koalíció trónra juttatni és lehet az, amit a reaktivált kormány programjában az országnak nyújtani akar, a maga nemében a legtekélyesebb, a legkifogástalanabb munka mégis — a koalíció szerint — már látatlanban ki kell mondani reá a

TÁRCA.

Kalmán Kolos emlékezete.

(1862—1905.)

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárcája. —

A hideg őszi eső egyhango kopogása olyan, mintha koporsócsökeket vernének. A fák sárgult levelei lassan, nesztelenül hulldogálnak, s a szívet egy tompa, fájó érzés ejti hatalmába; a halálnak, a megsemmisülésnek zsibbasztó érzete. Temetés van a természetben; temetése mindannak, ami egykor ékessége volt, s a szellő bugása mintha gyászszólt zokogva hozzá.

Az élet fájáról is lehullott egy levél: Kalmán Kolos tanárt helyezték sírjába. . . . Ezzel aztán le is tehetném kedvemet. Hisz amit róla elmondhatok, ugyis ismeretes; nyitott könyv volt az élete, melyben mindenki lapozhatott, mindenki olvashatott.

Mint egészen fiatal ember városunkban kezdte s mindvégig itt is folytatta tanári működését. Ez maga elég ahhoz, hogy emlékét e város minden müvelt polgára kegyelettel őrizze meg. Az ifúságot mindenkor szíve-elve egész melegevel ölelte át; s ámbár — mint haldkölő ajkkal maga mondotta — korán és nagyon esáldott az emberekben, ez a családán nem szegte szárnyát lelke rópténeke, nemes idealizmusának. A föltélen kötelességérzet volt egyéniségének egyik legjellemzőbb vonása s legfőbb életcéljának tekintette, hogy ezt növendékeinek lelkébe is belegyökereztesse. Komoly munkának fogta föl az életét ő maga s azt akarta, hogy másoknak is ez legyen róla a fölfogása. Szágoru tanár volt, de jószágos, gyöngéd szívű ember; s éppen azért, amily mértékben megkövetelte a lelkiismeretes kötelességtejesítést, ép oly odaadó, atyai szeretettel gondoskodott tanítványairól, ha azok gyámoltól, segítő kezeke szorultak. Két évtized leforgása alatt nagyszámú nemzedék került ki kezei alól s állta körül hálás szívek, könnyes szemmel ravatalfát. Az iskolai kötelességek bizgó teljesítése mel-

lett azonban talált időt arra is, hogy a város társadalmi életében is élénk részt vegyen. Főösleges munkát végeznek, ha ez irányu tevékenységét ismeretnőri akarnám. Az a meleg részvét, mely komorjásút utolsó utjára elkísérte, ékesen szóló bizonyítéka annak, mennyire birta a boldogult e város előkelőségének igaz rokonszenvét.

S e munkás férfú pár évvel ezelőtt, életének nyarán, szellemi frissességének úgyszólván delelőjén gyilkos kór támadta meg. Erős szervezete, fiatalos életereje iszonyu harcot vívott a halállal, de végre is ő lett a vesztes fél. Betegsége a szünidő folyamán vett végzetes fordulatot. S érve a katasztrófa közeledtét, hazasietett a távolból, hogy rendtársai, barátai között várja be az utolsó órát s abban a városban hajtsa le örök álomra fejét, mely ifjú államnak, férfú küzdelmeinek színhelye, tanúja volt.

Midőn az ősi nap bágyadt fénye el-eljártszadozott ablakán, fölcilliant néha lelkében a remény s tervezgetni kezdett a jövő fölül. De ez a remény pillanatnyi volt, csakhamar elröpült s helyét adott annak a biztos tudatnak, hogy neki meg kell halnia. És nem félt a haláltól. Erős hittel, gyermeki bizalommal nyugodott meg Isten akaratában; s ha néha- néha lelké derítje mégis elborult, annak oka egyedül és kizárólag az aggódo gyermeki szeretet volt. Hisz állandóan ott látta maga mellett az édes anyát, fájdmával és — reményével. Mert hol és van anyaszív, mely nem reméne az utolsó pillanatig? És ő tudta, hogy ez a reményesség hiábavaló; s erre a gondolatra szíve fájdalommal, szeme könnyel telt meg.

Eljött az utolsó nap. Testi szenvedései egyre fokozódáltak, lelke nyugalma azonban mind szilárdabb és meghatóbb lett. Az örökkévalóság fuvalatt éreztük már körülötte. A kereszt, melyet hével csókolgatott s elhaló szívére helyezett, világos szimbóluma volt hitének, reményének. Még egy utolsó sóhaj, s szíve megszánt dobogni, — kiszüvedett.

Aztán letették őt a sírba. A gyászének végső hangjai is elnémultak, a közönség elhagyta a temetőt s ment kiki a maga dolga után. Az őszi eső pedig tovább permeteztet s a falevelek lassan, nesz-

telenül egyre hulldogáltak. Ott álltam egyedül a magára hagyott sír előtt s nehéz, fojtó kód gyánként éreztem agyamba nehezülni a halál, a megsemmisülés gondolattát.

»Elhervad a róza, lehull a level!«
Ezért születünk hát, ez az élet ed? —
Csak eddig a pályá, semmit se tovább,
Vagy itten az ember csak öltözik át? . . .

Rejtély az élet, rejtély a halál; de ha nem fogjuk be szemünket, világosság árada reá onnan feilürol. A kereszt Istene megmagyarázta nekünk mind a kettőnek igaz értelmét. A gondolat, a lélek lényesugara, nem alhatik ki a sír éjlelben; az érésnek, a szív virágának, sorsa nem lehet örök hervadás. A halál csak más alakja az életnek,

»S ott fenn a keresztfán szuttogja a szél:
Kinyílik a róza, kihajt a level!«

D. M.

Memento mori.

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárcája. —

Irtá: Karay Anna

I.

Memento mori . . . Közélg a halottak ünnepe. Emlékezz a halálra.

Nyisd ki kezeidet és a tenyereden kuszáltan erre arra húzódo vonalak között a legszembetőbb két személyes alakú, nagy M betűbe futnak össze és e két betű, mint a halál bélyege, e két megmáshíthatatlan, örökkévaló erejű szó két kezdő betűje: memento mori . . .

Mint intó jeget, ott hordja tenyereden minden ember, a királytól a koldusig, ott van a divathölgy bársonylehr kezén és ott sötétedik a napzasmó kérges, piszkos tenyerein; a csecsemő gyöngye kis kezén már láthatókk finom árnyalt vonalai, melyek mindig határozottabbak és erősebbek lesznek, mentől idősebb lesz, mentől jobban közeledik a sírhoz.

Memento mori . . . Halandó vagy! Születél, meghalsz! . . . Hiába van vagyond, hiába tenger kincsed, hiába oroad ragyogó szépsége, szived ma-

»percat«-ot, mert a kormánytól jót és hasznosát várni — szerintük — nem lehet.

Es aki nem akarja, hogy a koalíció a hazafiatlanság bélyegét süsse homlokára, annak kutyakötelessége a Fejérvári-programmot, még mielőtt azt olvashatta volna, a sárga földig lepiszkolni, mert úgy kívánja azt az a gavallér-, patent-hazafiság, mely a »koalíció« gyűjtőnéve alatt majdnem egy éven keresztül bénítja meg és köti gúzsba az egész ország munkálkodását.

Én jó, magyar nemzetem, komor döntőd már le a bitortól piedesztáljunktól a te agyglábuló bálványaidat!?

Politikai hírek.

A Fejérvári kormány körlevele Baján. Mint értesülünk, a kormány kinevezése alkalmából a következő leiratot küldte Baja városának:

Körlevelét valamennyi törvényhatóságnak!

Ó eszárí és királyi apostoli felsége f. é. október 16. és illetve 18-án kelt legfelsőbb elhatározásával a parlamenti reformnak alkotmányos uton való megoldását is magában foglaló program alapján a miniszteriumot legkegyelmesebben újból kinevezni méltóztatott. A törvényhatóság ajból értesítetik, hogy ezen miniszterium a jelen valóság helyzetéből való kibontakozásnak alkotmányos uton megvalósítandó feladatát mellett céljait tüzte ki a kormányzat törvényes működésének ellátása körében is minden irányban a törvényességnek szigorú fenntartását. Ez alapon számít a miniszterium arra, hogy törvényes és alkotmányos törvények elé a törvényhatóság akadályt górdíteni nem fog. A törvényesség kiiktott elvének szigorú érvényesítése a miniszteriumnak elsőrendű kötelessége teszi, hogy a törvényhatóságok és a hatóságok alatt álló alkalmazottak minden törvénybe ütköző elhatározásával, illetőleg ténykedésével szemben a rendelkezésre álló törvényes eszközök a legszigorúbb következettséggel alkalmazandóak legyenek. A miniszterium különösen elvárja a törvényhatóságoktól, hogy az adózott polgároktól önként befizetni szándékoló állami adók elfogadása s az állampénztárba való beszállítása, valamint a katonai szolgálata önként jelentkezők részére belépési bizonyítvány kiállítása és a védőerő bármely tagjának behívása körüli törvényes köremlődése tekintetében törvényes kötelességeiket pontosan teljesíteni fogják.

Ez a törvényhatóságok érdekében is anynyival inkább megköveteli a miniszterium, mert az 1886: évi XXI. t. c. 20. §-ában alkotmányjogi biztosíték gyanánt nyert jogkörűt túllépő oly elhatározatok által, amelyek az államtól még az önként befizetni szándékoló adókból várható jövedelmet is elvonják, azon kényszerhelyzetbe jutna a kormány, melynél fogva a törvényhatóságok háztartási és egyéb szükségleteinek kielégítése is lehetetlenül válik.

Reá kell mutatni továbbá arra is, hogy a védőerő fenntartása iránt tett törvényes rendelkezések végrehajtásának elmulasztása az állam felettle fontos biztonsági érdekeit veszélyeztetné.

Bizton elvárja tehát a miniszterium a törvényhatóság hazafias közönségétől, hogy a törvények és törvényes rendeletek végrehajtásának pontos teljesítése által hatékonyabb törvényes eszközök alkalmazását felelőssé teszi.

Budapesten, 1905. évi október hó 23-án.

A magyar miniszterium nevében:

Báró Fejérvári Géza s. k.

A kormány körlevelét a legközelebbi törvényhatósági közgyűlés napirendjére tűzik ki.

A miniszterelnöki sajtóiroda új főnöke. Újságírói körökben rokonszenvel és szeretettel beszélnek Vészi Józsefnek a sajtóiroda főnökévé történt kinevezéséről. Ez a meleg rokonszenv csaknem kivétel nélkül kifejezésre jut a sajtó organumaiban is. A hivatalos lap szerdái száma a kinevezésre vonatkozó királyi elhatározást a következőképp közli:

Ó eszárí és apostoli királyi Felsége folyó évi október hónap 21-én kelt legfelsőbb elhatározásával, Vészi József országgyűlési képviselőt és lapszerkesztőt a magyar királyi miniszterelnökséghöz tiszteletbeli miniszteri tanácsossá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

A zentai mandátum. A Bartha Miklós halálával megüresedett zentai képviselői mandátumot — hír szerint — dr. Lovász Andor ottani ügyvédnek fogják ma följárni.

A titeli kerület képviselőjelöltje. A Milosavics Milán gyászos halálával elarult titeli csajkaskerület mandátumát a kerület küldöttsége, felajánlotta dr. Petrovits János szabadkai ügyvédnek, az elhunyt képviselő sógorának. A felkért még nem nyilatkozott, hogy elvállalja-e a jelöltséget.

Megüresedett mandátumok. Most folynak a tanácskozások a jelöltek névze és a választók gyűlése az egyes kerületekben. Még nem történt végleges megállapodás az egyes jelölésekre nézve, ami csak néhány nap múlva várható. Hír formájában a következő jelöltek nevei kerültek forgalomba: Voros László kereskedelmi miniszter Ó-Budán; Lukács György kultuszminiszter és Máriássy Mihály Lőcsén; Báró Felitzsch Artur földművelésügyi miniszter Udvarhelyen; báró Fejérvári Géza a budapesti II. kerületben. A további főispáni kinevezések kapcsán valószínűleg még több kerület fogmeggúrúlni.

A kormány programja. B. Fejérvári Géza miniszterelnök tegnap, szombaton délután 5 órakor beszéd kísértében, a kormány összes tagjainak a jelenlétében fejtette ki a vizivárosi küldöttség előtt a kormány programját. A program a sajtóban való ismertetés után füzetben is megjelenik valamennyi nemzetiségünk nyelvén és ilyen formájában arra hivatott, hogy éppen a nemzetiségi vidékeken propagandát csináljon a kormány eszméinek.

HÍREK.

Kálmán Kolos.

Mélyeséges gyászba volt a héten a ciszterciata rend bajai társházának, mérhetetlen vesztesége Baja város társadalmi életének, de különösen az ifjúságnak, melynek Kálmán Kolos nemcsak atyai szigorúságú professzora, de a szó nemes értelmében valóságban barátja volt. Majd félemlerőltönyi időt töltött el körülünkben, a bajai ifjúság nevelésének és — mint a kath. négyelet titkára és a gimnáziumi ifjúsági segélyező-egyesület elnöke — a humanizmusnak szentelve minden idejét és kiváló képességeit. A köz érdekében saffarkodott mindenha és Baja városa az itt töltött évek hosszú során át szinte másodikként otthónává lett, mert a helyi társadalom minden rétegében szerették benne a szimpatikus embert és a messzivű, munkabíró férfit.

Az egészségtől duzzadó szervezetet két évvel ezelőt veszedelmes baj lepte meg. A rend aggódo gondoskodása nyomban a fővárosba vitte a nagybeteg professzort, honnan az elmult iskolai év kezdetével látszólag gyógyultan tért vissza, újból elfoglalta a lelkezől lelkeztet katedrát, a német nyelv és irodalom tanszékét, honnan annyi hivatottsággal hirdette a közművelődés igéit.

Hiába volt barátainak intó szava, hiába a megújuló betegség erőszakoskodása, Kálmán Kolos dolgozni vágyott és a pusztító kórral szervezetben is végezte a nevelőoktatás tetet-leket örlő nagy munkáját.

Az idej tanév kezdetével azután újból ágyba dőlt, hol hónapokon keresztül tartó kinos szenvedés után, szerettei körében f. hó 23-án örök álomra hunyta le szemeit.

Halála híre őszinte megilletődést váltott ki mindenki szívéből. Az összes tanintézetek és társaságok kintűtek a gyászlobogót és testületileg vettek részt a szerdai temetésben.

Életének utolsó pillanata is megható megnyilvánulása volt a humanizmusért rajongó szívének. Utolsó szívdobbanása is az ifjúságnak szólt. Halálos ágyán azt óhajította, hogy tisztelői és jóbarátai ne küldjenek koszort a koporsóárára, hanem juttassák áldozatfilé-reiket a szegénysorsú gimnáziumi tanulóknak. Temetése valóságos gyászpompá volt. A városi hatóság, a tanintézetek tanárkara

gassz érzelmei, hiába lingszed, — megsemmisülés, porra lerszed, épügy mint a legnyomorultabb utszéli koldus, ki ebben az egyben tökéletesen egyenlő veld s kítöl csakis temetés-pompájában különbözől.

És különös, a mindennapi élet ezer gondjai, bajai között ez mégis leginkább akkor östünkbe, mikor a kalendárium piros betűi a halottak ünnepeit jelentik. Gyarlók vagyunk, annyira gyarlók, hogy onnagunkról is megledekedünk.

Meghal anyánk, testvérünk, barátunk, jegyesünk, a temető elragadja tőlünk tiszteletünk, szeretetünk és imádatunk tárgyait és mi mégis úgy teszünk, gondolkodunk és tervezzük, mintha kivételesen öröké élénk.

Pedig azt a két nagy M betűt örömlünkben, bánatunkban, ha dolgozunk, imádkozunk, sirunk vagy kacagunk, ott hordjuk a kezünkön születésünk percétől a halálig, azt a két M betűt, mely világosan figyelmeztet, hogy halandók vagyunk!

Memento mori!

II.

Halottak esteje van.

Zugnak, bugnak a harangok, a nép tódul a temetőbe, hol már kigyulladtak a sirokon a lángok s a hantokat virágok ezrei borítják.

Mily mérhetetlen kinscemet rabolta el a temető, — még sem megyek velők. Letettem már a sirra csendesen hervadó, enyésző koszorúmat s most itthon füzöm kedves halottaimmak azt a nagy hervadtalan koszort, melyet a nyüzsgő, báméskodó tömeg közt nem lehet, — melynek minden virága fájdalom és összekötő fonal a eltephetlen, örök szeretet . . .

Zugnak, bugnak a harangok ott kívül, fejemet a szék támlányára hajtva, kezeimet összterve ölemben, bámolom a lámpa lobogó sárga lángját és elmélkedem, emlékezem, gondolkodom róla, kik valaha anyémek voltak, kiket szerettem, kik szerettek s kik most ott alusznak csendesen, mélyen a föld alatt . . . És ez emlékezet, e gyengéd, fájó, szerető gondolatok mindegyike imádság . . . Imádság, szentebb, áhitatosabb rózsafüzér, mint azok az üres szív-

vel elmornott miatyánk és üdvözlet-füzérek, miket sokan mint lelketlen gépek lemorzsolnak az olvasók gyöngyszeméről a holtak emlékezetének.

Zugnak, bugnak a harangok ott kívül, lelkem elfarad az imádkozásban, könnyeim fölzáradtak és szívem fölcsapgatott sebe újra eltomputt csendesen. — Nézem, nézem a lámpa lobogó sárga lángját s lelkem elszáll észrevétlenül a fénycsábon uszó temető fölé, ott vagyok a gyeryák szürke, kavargó füstfelhőjében, mely mint gyászfűtöl leng a fény fölött — és nézem, figyelem a tarka képeket, a tolongó, nyüzsgő nagy tömeget.

Átlátok lesznek szemem előtt az emberek mint az füveg, belátok besejőkbe és szívem elszorul. Mennyi fejt itt egymás mellett, mennyi szív itt együtt és a nagy tömeghez aránylag mily csekély azok száma, kiket nem a kíváncsiság, a látványosság, hanem az igaz kegyelet, a fájdalom hozott ide!

Mennyi koszoru egy halomban, mennyi gyertya, mennyi pompás, fényárban uszó sírhalom — és hány van köztük egész évből látogatatlan, mindenkül által feledett, melyet azonban ma a nézők kedvéért pompásan földszítet, nem a kegyelet és emlékezet, hanem az emberi gyarló hiúság.

Zugnak, bugnak a harangok, a kápolnában hangosan énekl a nép: circumdederunt . . . Közönségesen, kiváncsian hullámlik a tömeg, alig hallva a szomorú melódiát, pedig hány van köztük, aki fölétt nemelókára megzendül újra . . .

Memento mori!

III.

Halottak napja van.

A piactér egy koszorutenger, zsi bongva kavargó köztük a vásárlók csoportja.

Két rongyos kis gyermek is ott ügyeleg, félre-féltre lökve a sietők könyökétől. A fiu meztaláb van, színehagyott, rongyos kabátja, mely valószínűleg apjától maradt rá, térdén aló fityeg s a bő újjal könyökén kikandikálnak sovány, szegletes karjai. A leányka már cipőt viselt, mellet azonban, mivel új

korában valami férfi viselhetett, madzaggal kötözött jó erősen lábaira, hogy ki ne lépjen belőlük.

Báméskodva állnak a nyomor e rongyos szilótei a kerteszek koszoruhalmzai előtt, kik alig tudják a sok vásárlót kielégíteni — és sóvár pillantásokkal kísérik az eladott szép koszorúkat, a kosárban fölhalmozott fehér, piros és sárga midszinti rózsát s arcaikról le lehet olvasni a vágyat utánuk.

A kertész-asszony háttal fordulva hozzájuk, élénken beszél az alkudó veendővel, a kosár virág egy perere fölügyelet nélkül maradt. — A leányka sápadt arca hirtelen fölpirul, észrevétlenül a kosár mellé lopódzik és kicsenve belőle néhány szál virágot, oda rejtí szynyes kőtnyékje alá és oldalba lökve a fut, gyors léptekkel iramodnak tova.

Mire megfordul a kertész-asszony, egy utcasarkon befordulva már biztonságban vannak a kis tolvajok s a kis leány ragyogó arccal húzza elő a zsákanyát.

— Látod Jancsi, mégis lesz a mama sírján virág! . . .

S vajon melyik igazabb kegyelet? ez-e, vagy azoké, kik drága pénzén egész halom műtvezi koszort vásárolnak össze és midőn szétosztol a bámulók tömege, elveszik a halottól és eteszik a jövő esztendőre — paradánus?

Megjött az alkony. Egyenkint lobbannak föl a sirokon a lángok, a nép hullámzik a temető felé s a nyüzsgő sokaságban elvegyül a két rongyos gyermek. A kis leány kezében ott diszlik a pár szál lopott virág, míg a fiu nagy aggodalommal egy 10 filléret szorongat a kezében.

Apjuk, a részeges csavargó összekoldult pénzéből fört hozott, melyből a kocsmáros a fiúnak néhány fillért visszaadott. Jancsi egész uton, a kocsmától egész hazáig, küzdött magával, míg végre az útlegtől való félelmen is győzött — a kegyelet.

Mert hisz ő azt a pénzt gyertyára lopta, gyertyára annak a nyomorult asszonynak a hamvai fölé, ki neki ideanya volt.

Míg kezökben vacsorájukat, egy-egy darabka fekete kenyeret majszolgatnak, nem állhatják meg,

és ezernyi ifjusága, Baja város társadalmának minden rétege, messzevidékről összesereglett rendtársai és barátai álltak körül ravatalát a szerdai temetésen, mely délután 3 órakor ment végre.

Ezernyi ember ajkáról szállt Ég felé a forró ima: hogy a közügyért oly nemes hévvel sáfárkodott lelke találja meg odafönt a pihenést és örök üdvösséget.

A ciszterciák bajai társháza a következő jelentést bocsátotta közre a gyászestéről:

A magyarországi ciszterci rend bajai társháza a saját és a rend összes tagjai, valamint a megboldogultnak rokonai nevében mély fájdalommal jelenti, hogy felejtethetlen társuk, illetőleg rokonuk: főisz-telenő Kálmán Kolos Károly ciszterci rendi áldozópap, okleveles főgimnáziumi rendes tanár folyó hó 23-án d. e. 10 órakor, életének 43-ik, áldozópapságának 21-ik és tanárságának 22-ik évében hosszas szenvedés és a haladokli szentségnek ajtós fólvétele után jobblétre szenderült. A megboldogultnak földi maradványait folyó hó 25-én d. u. 3 órakor fogjuk a Szent Rókusról nevezett sírkertben nyugalomra tenni. Leleke üdvéért az engedszelő szentmise-áldozatot folyó hó 25-én reggel 9 órakor a plebánia-templomban mutatjuk be a Mindenható-nak. Baja, 1905. október hó 23-án. Az örök világosság fényszedjék neki!

A gyásmsírt papj segédlettel dr. Szentcs Anzelm zirci perjel celebrálta ok. 25-én reggel. A temetésen a rend házának képviselőitében résztvettek: Dr. Szentcs Anzelm perjel és dr. Horváth Jeromos s. kormányzó Zircről, Szenczy Győző perjel Szent-Gothárdról, Dr. Platz Bonifác fr. főigazgató Szegedről, Szántó Kálmán Pécsről, Dr. Mihályi Ákos Budapestről, Richter Mátyas Székesfehérvárról, Perényi Kandíd Egerből. A gyászoló családot a halott édesanyja, nővére és két öccse képviselte. Ott látuk még dr. Hegedűs Aladár polgármestert a városi hatóság több tagjával, Keserics Ferenc prépostplébánost és Fölker József főjegyzőt Mohácsról, Kuts János esperest Bácsbokodról stb. stb.

Részvételt írásban fejezték ki Bezeredy István főispán, Schmauss Endre nyug. főispán, Baja város törvényhatósága, a helybeli állami tanítóképző-intézet, az izr. polgáriskola, a Szegedi Keresked. és Iparbank bajai fiókja stb. stb.

Lapzártakor vesszük a következő lelkeshangú fölívhat:

„Kálmán Kolos-alapítvány.

Általános részvét kísérte f. hó 25-én utolsó útjára Kálmán Kolost, a bajai főgimnázium jeles műveltségű, rokonszenves tanárát. Halálával társadalmunk érzékeny veszteséget szenvedett. Egy nemese gondolkodó és mélyen értek emberbarátot veszítettünk el benne.

Az elhunyt tanár előke volt a főgimnázium segély egyletének, s a szegényebb sorsú ifjak segélyezésében áldásos tevékenységet fejtett ki. Szíve

hogy a mézeskalácsra sátra előtt egy pillanatra meg ne álljanak. A sok cifra bábu egy nevet le rájuk, — nem mehettek szegények tovább, — nézik, nézik sóvárogva és kegyeletet is legyőzi bennök — a gyermek . . .

Megtelezik szépen a pénz. Vesznek két vékonyka füléres gyertyát, a másik kettőn két darab bábót és boldogan mosolygva mennek a temetőre, hogy félig elismult gazos sírjához, hol már kereszt sem áll, de ők mégis fölismerek a sok jeltelen halom között.

Beleszurják a középebe azt a pár szál mindszenti rózsát, a két kis gyertyát meggyújtják mellette kétféleké s letelepedve mellé, élvezettel szopgatják a bábót.

Ezeknek most minden vágya betelt. Nem gondolnak még a halálra, nem látják az ényészet komor képét a temetőn, nem érik mit jelent e két szó:

Memento mori!

IV.

Halottak napja van.

Lecestigszett fölül áll egy fölkoszorúzott sírnál az özvegy. — Összekulcsolt kezekkel, bánatos arccal néz a hantokra, melyek alá összes kincse, boldogsága van elvása, melyek alatt férje hamva nyugszik.

Egykor együtt viselték az élet terheit, egy szeretetbe foglalták létüket, egy öröm, egy remény töltte be sziveiket és egy csillog világítá be mindkettőjük útját . . .

Most már magányosan jött e hantokhoz, elpanaszolni, hogy nincs több öröm, nincs több remény szívében, nincs több csillog az égen és nincs ut, amelyen bizalommal haladjon, csak terhet, az élet nyomasztó terhét éri, melyet nem könnyít többé a kölcsönös, mély szeretet.

És míg nézi, nézi bánatosan a viaszgyertyák kavargó, szürke füstjét, a lobogó, imbolygó lángokat, lelke a messze mult időkre száll.

Látja a lenn porló drága arcot előttől, ifju-

még a legutolsó pillanatban is tanítványaiért dobogott. Utolsó kívánsága az volt, hogy ravatalára koszorut ne helyezzenek, hanem azt az összeget, melyet jó barátai, tanítványai és ismerősei a kegyelet mulandó emlékeire szánták, — a szegénysorsu tanulóknak között osszák szét.

A kegyelet adójából rövid idő alatt 350 korona folyt be. Ez a tekintélyes összeg megerlelte volt tanítványaiban az a gondolat, hogy a már befolyt összeget gyűjtés által 2000 koronára kiegészítsék, s az elhunyt nevére, a bajai főgimnázium szegénysorsu tanulóinak felségelésére alapítványt létesítsenek. Hirdesse az alapítvány az idők végtelenségig az alapító emberbaráti szeretetét!

Volt tanítványi nevében felkerem az elhunyt jó barátait, tanítványait és ismerőseit, kegyeskedjen ezen örök emlék létesítéséhez hozzájárulni s adományait a főgimnázium igazgatójához beküldeni.

Volt tanítványi nevében — Dr. Fehér Lőrinc.

— Elhunyt községi jegyző. Bittermann Károly, a szomszédos Bajaszentistván községnek mintegy két évtizeden át volt jegyzője, mult szombaton 51 éves korában váratlanul elhunyt Budapesten. Az élte korában volt férfi, ki élénk részt vett Baja város társadalmi életében is, régi baját orvosoltatta a fővárosban és egy elszenvet sulyos műtét folytán halt meg. A halál híre nemcsak Szentistván községben, ahol az elhunyt jegyző a község érdekében kifejtett közhasznú tevékenysége révén általános tiszteletnek és szeretetnek örvendett, hanem Baján is, hol az elköltözöttnek sok jó barátja volt, őszinte részvétet és fájdalmas megilletődést keltett. A halottat Dorozsmára szállították és ott helyezték hűtőn nyugalomra családi sírboltjába. Bánatos özvegyét számosan keresik fel résztvéttékel.

— Az új kalocsai érsek. A király, mint a hivatalos lap tegnapi száma közli, dr. Várossy Gyula székesfehérvári püspököt kalocsai érsekké nevezte ki. Az új érsek kinevezése különösen nálunk, a Bácskában kelt őszinte örömet, mert a főpap zombori származású és mindenkor szíves összeköttetést tartott fenn szülővárosával.

— Kerületi tanítógyűlés Baján. Csütörtökön, e hó 26-án délelőtt tartott meg városunkban a bajai esperesi tankerület rendes öszi értekezlete, melyen Kuts János bácsbokodi esperes-plébános elnököt. Nadas Lajos kerületi jegyző olvasta fel az előki megnyitó beszéd után a mult évi gyűlésről felvett jegyzőkönyvet. Majd Bertis József vaskuti tanító adott elő egy nyelvtani tárgyú mintaleckét. Ezután pedig a pályadologozati felolvasása következett. Demuth Gyula városi tanító, lapunk szép-képzetségű munkatársa és Eiselt Emma tanítónő olvastak fel ezután az előnk felkérésére értekezéseiket, melyekben a tanulóknak olvasási kedve felkeltése és fokozásának kérdésével kapcsolatban a legközelebb létesítendő iskolai könyvtárak erkölcsi hatásáról szözlöttek. Szakszerű szép beszerecsere támadt a felvetett kérdések nyomán és csak ennek végeztével került a sor az indítványokra, melyek letárgyalása után a tankerületi gyűlés véget ért.

ságtól ragyogva, — hallja hangját boldogságról, szerelemről beszélni, — éri ajkán az első forró csókot, melynek helyén most egy forró könnyecsepet érez . . .

Nézi a lobogó lángokat, a kavargó szürke füstöt — és lelke elszáll a messze mult időkre, egy kis templom szentélyébe, hol óltár fölött kavargott a gyertyák füstje, hol kezében tartotta a lenn porló kezét örök, szent esküben . . . Aztán látja őt térden hintálva kacagó kisdédét, — látja boldogan kitárt karokkal, midőn a kis közös kincs első, ingadozó lépteivel ölebe fut, — látja a sok édes tarka képet, aztán látja mind a kettőt a viaszgyertyák kavargó sárga lángja mellett — ravatalon fekdűni . . .

Az a sok boldogság, az a sok kincs mind semmié lett, mind, mind a földé.

Memento mori!

V.

Halottak napja van.

Kinek nincsen halottja? ki ne temette volna el anyját, apját, testvérét, hitvesét vagy gyermekeit? — Mindenkinek van kincse a földben, kit ma meglátogat, csak egy öreg ember lézeng, botjára támaszkodva céltalanul a temetőn, neki nem szomorú nap a mai, nincs kire emlékeznie, nincs kit siratnia, — ő agglegény.

Milyen szerencsés! — Örömben, gondok nélkül élte le az életét, zajos társaság, vig cimborák között, virágról-virágra szállva, mint a lepke. — Neki nem kellett senkiért küzdenie és fáradoznia, neki nem mondták a gyermekek, hogy lyukas a cipő, hogy ruha kellene, nem mondta a feleség, hogy nincs kenyér a háznál. Leszakította minden óra virágát, vidám, elégedett volt, tenyerén hordta a világ — és az a sápadt, redős arc most mégis oly szomorú, szomorúbb mint azoké, kik kedveseik sírhalmánál zokognak s kilet ő — irigylet.

Irgylet azokat, akik sírnak, mert azoknak van kit siratniok. Neki nincsen. — Szülei távol tölle és oly régen elhaltak, hogy már haláluk évére sem

— Halálozás. A köztisztelőben álló Bernhart családót váratlan csapás érte a héten. Özev. Bernhart Istváné urnó alig pár nappal ezélt megütlés folytán ágyba dőlt és rövid szenvedés után, f. hó 26-án délelőtt jobblétre szenderült. Pénteken végbement temetésén a kiterjedt család számos barátja és nagyszámú résztvevő közönség jelent meg. A mindössze 40 évét él elhunytban dr. Bernhart János városi tiszti főorvos és Bernhart Ernő takarékpénztári főkönyvvizető sógornőjüket gyászolják.

— Elhunyt csavolyi tanító. Michler József Károly, csavolyi tanító, 33 éves korában, e hó 23-án Moholon elhunyt. Özvegyén kívül egy lánykája és nagyszámú rokonság gyászolja.

— A temetők előkészítése Mindszentekre. A város temetőt tisztogatják, rendezik, hogy méltó, kegyetes kerettel szolgálhassanak a halottak és Mindszentek napján szokásos temető-látogatásoknak. Az utakat egyenetlik, homokkal hintik be, a csaltokat nyessik. Ez sok munkát ad, mert a bajai temetők nagy területet foglalnak el. Nem érdeketlen az a nézet, melyet egy statisztikus hangoztatott, hogy az esetben, ha a halottégetek általában kötelezővé tennék az országban és azt a területet, melyet a temetők elfoglalnak bérbeadnák, egy negyedszázad alatt kifizethetők az ország összes adósságát.

— Távíróhivatal Borsódon. A keresked. miniszter a szomszédos Bácsborsód községben postálalt egyesített távírdá-hivatal felállítását rendelte el. A távírdá vezetek elhelyezésére az intézkedések már folyamatban vannak.

— Bajai lelenek felruházása. A Baján elhelyezett 234 lelenygermeknek már nem kell felnie a téli hideglet. A napokban osztották ki köztük a három ládában érkezett jó meleg ruhákat. A gyermekek nagy örömmel és hálával fogadták a téli öltözéket.

— Halálozás. Milkó Izidor dr.-t, az országos nevű kitaláló szabadkai író, érzékeny gyász érte apósánál, Kunetz Albert szabadkai nagykereskedőnek elhunytával. Kunetz Szabadka város egyik legtekinélyesebb férja volt és különösen közgazdasági téren számos érdemet szerzett.

— Színházi szezon vége. A szezon utolsó hete a jutalomjátékoknak volt szentelve. Az operett-ensemble legjobbjai: Solti Vilma, Lónyai Piroksa Király Ernő vették ki jutalmukat — hervadhatalban babérban és csengő ércben, hat héti derekas működésükért. Az utolsó este „Bob herceg”-ét volt, Solti Vilma jutalomjátékát és ez sikerült a legfényesebben. Szépen megett ház élvezte a művésznőnek magas színvonalon álló, gyönyörűen színezett énekét és megkapóna szép Bob hercegenek plaszticitását. Annet Pispóki Rózsika játszta nemes bájjal. Solti művészetének tisztelői a legszép virágáldások özönével halmozták el. Ez történt csütörtökön este. Azután elvonultak kedvelt színészeink más tájra, szabadkai teli állomásra. A „Bárányszálló” színháztermébe pedig — mint Echebery mondaná — halalos csönd költözött be.

emlékezik, a vig cimborák, a jó barátok, barátok lassankint elhagyták, elhagyta az ifjuság, kedv, öröm, elhagyta a világ, beteges, tördődött öreg ember lett belőle, akivel senki nem törődött, aki egyedül áll a nagy világban, mint egy törött hajóroncs a tengeren.

Most, most látja csak, hogy egész gondatlan, vig élete milyen haszontalan volt, — most, most látja csak, hogy mindent birt, csak a legszentebbet, a legrágább kincset nem birta soha, az igaz szeretetet.

Akor mellőzte, akkor nem érezte hiányát, most éri — ámdé későn . . .

Mert nem az az igazán boldogtalan, ki nyomorogva küzd a létért, ki napestig fáradozói, nem az, ki a temetőbe kíséri legkedvesebbjét, nem az, aki szenved, aki sir, aki gyászol, — hanem az, akinek nincsen kiért küzdenie, nincs kit siratnia, nincs kit szeretnie.

Ne nevéstet, ne gnyuljátok ki azokat az öreg leányokat és agglegényeket, kik éltök alkonyai majomszeretettel vesznek körül egy kutyát, macskát, madarat, vagy egy cserép virágot, az emberi szív szeretete teremtett s nekik szegényeknek nincs más, akit szeressenek.

Lehajított fölül, lassu léptekkel hagyja el az öreg ur a temetőt, hogy haza ballagon magányos, rideg otthonába, hol nincs, kivel közölje szomorú benyomásait, nincs kinek elpanaszolja öreg teste fájdalmát. — Fáradt testtel, csüggedt lélekkel dől nyugalomra s míg az álom kerüli szeméit, elgondolja az éj csendjében, mily szomorú a sors, mely várja rá, ha ágyát többé nem hagyhatja el, ha mint érett kalász földig hajol, a halál sárlójára várva.

Itt fog fekdüni mindenkitől elhagyatva hetekig, tán hónapokig, nehéz körágyon — és nem lesz része szerető ölőásban, nem lesz része a hitves és gyermekek aggódó, gyöngéd figyelmében, nem lesz része a fölgyöngyöztartó küldött imákban, — hízett szolgánál viszi ajkához a gyógyaszt, ki nem fölgyöngyülán, hanem azon igyekszik, hogy szenvedése mentől hosszabb legyen, hogy mentől job-

— Az első hó. Az érzékeny lelkűeknek csütörtökön akadt egy kis okuk az elszomorodásra. Ekkor hullott le a közelgő tél első hava, de nem borult csodafehéren báronyos puhasággal az utcákra és a házak tetéjére, fákra és mezőkre. Hídeg őszi esővel együtt hullott az első hó, szépségétől, poézisétől megraboltan és mindjárt csunya, kellemetlen sár lett belőle.

— A választás előtt! Itt az igazi pillanat választani! Nem politikailag, nem a választási bárcát, hanem a szerencsét! Szerencse kell nekünk: szerencsét keresünk valamennyien. A legbitosabban és legkevesebb veszedelmes ut a M. kir. szab. Ösztályorsorsójáték. De hol vegyük a sorsjegyeket? E kérdésre könnyű a válasz. Ott, hol a szerencse istennője állandóan pazarolja adományait. Dörge Frigyes bankjának, Budapest, Zoltán-utca 16. A XVI-ik sorsjátékban is ott nyertek meg kettőt az öt főnyereményből. Egy egész sorsjegy 31379 sz. 200.000 koronát, egy negyede 3566 sz. 80.000 koronát és rövid idővel ezelőtt 400.000 koronás és több 100.000, 80.000, 70.000, 60.000 koronás stb. stb. nyereményeket. — Mindenkinél megvan a szerencsés órája, nem sokan tudják kihasználni, de ezek dusan jutalmazzatnak. — Sorsjegyárak a közeli XVII. sorsjátéka egy egész 12.—, fél 6.—, negyed 3.—, nyolcad 1½ korona. Ne habozzon egy percig sem és ne mulassza el a szerencsét, mely ma kínálkozik Önnek.

— Egy munkás-család szerenéséje. Régi igazság, hogy ahol legnagyobb a szükség, legőzelebb a segítség. Különös hálaival emlegeti ezt az igazmondást az a szerény munkás család, mely a szerencsés sors jóvoltából a fenyetők szükségében tisztas vagyhonhoz jutott. A szorgalmas derek családító önhibáján kívül munkáját, kenyérkeresetét veszítve, hiába kopogtatott új munká, új foglalkozás után, mindennél zárt ajtókat talált a munka híján. A szerény otthonba már-már a fenyetők nyomor költözött, midőn a szerencse egy sugara ismét boldogságot varázsolta a kétségbeesett család köré. A derek munkás ugyanis a jobb napokban megtakarított filérékből osztálysorsjegyet vásárolt és utjongó örömmel változott kétségbeesése, midőn a napokban a Gaedicke A. budapesti bankház, melynél a szerencsés sorsjegyet vásárolta, arról értesítette, hogy a 60.000 koronás főnyereményt nyerte meg. A Gaedicke bankház, melynek a szerencse állandó kísérője, nyolc nyolcadban adta el a sorsjegyet és a munkás-családon kívül még számos szerény sorsú kis embernek teremtett jólétet.

— Eltűnt kereskedő. Egy törekvő fiatal kereskedőt üldözött a balsors. Kitartó szorgalma dacára, egy szép napon bekellett zárnia az üzletét és e fölötti elkeseredésben egyszerre eltűnt. Kétségbeesett anyja hiába mordított meg minden követ, hogy hol-létét kikutassa, de ez nem sikerült. Már elveszettek tartotta egyetlen fiát és támogatóját, midőn röviddel ezelőtt Amerikából levelet kapott. Szegény elhagyott özvegy anyjának nagy volt az öröme, midőn újból láthatta gyermeke kezeirását, de még jobban örült a levél tartalmának. A fia azt írja, hogy Amerikában telepedett le, üzlete virágzik és rövid idő alatt európai összes lietelezőt is kielégítette. Ezen szerencsés fordulaton egyszerű a magyarázata Török A. és Társa bankházában Budapesten, Teréz-kört 46. szám alatt nagy nyereményhez jutott és ezen pénzzel nevét, becsületét és életkedvét is visszazserezte.

ban kizsákmányolhassa őt, — fizetett szolgánól nézi fásult szívvél halálutját, ki még lefogja szemeit azon gondolkodik, mi mindent vihet el az ide tóduló vagyonán civődő rokonság elől.

Egondolja, hogy nem lesz aki halálós ágyára borulva sirjon, nem lesz aki igaz bánattal kísérje ki a temetőbe — és nem lesz aki halottak napján egy koszorút helyezzen, egy gyertyát gyújtson puszta halálnak.

Pedig valaha bálványozta, tenyerén hordta a világot.

A sápadt, beteges, redős arcon végigperdül lassan, titkon két forró könnyecse — és e könnyek a legkeserűbbek minden könnyek között . . .

Ha újra kezdhethé, mily másként élne le az életét — de későn.

. . . Memento mori . . .

VI.

Halottak napja van.

A harangok zugása megszűnt ott kívül a nép élénk zavarával tódul hazafelé, — a látványosságok vége van.

A sírokon pislogva aludoznak el a gyertyák, sötét lesz és csendes ismét a temető, a gyertyák kavargó füstfelhője, mely mint gyszárfától borul fölé, eloszlik csendesen — és az én ott vándorló, álmódzó lelkem is visszatér porhüvelyébe.

Fejem lecsuszik a szék támlányáról, összekulcsolt kezeim megmozdulnak ölemben, a tarka képek szétfoszolnak mint délibábok s szívem megdobban újra fájón, kinosan.

Álomba merült újra a fényárban uszó temető s én fölébredtem ébren álmaimból, fölébredtem, hogy folytassam örömtelen, szomoró léteimet, amelynek sötétjében csillag nem világít.

De mégis . . . Bizonytalan távolban egy kis lidércfény, egy kis csillag lobog, a sirlámpa fénye . . .

. . . Memento mori . . .

Bucsuzó bajai színészek.

— A szezon kulisszatitkaiból. —

§ Visszaautasítottak. Kevészer volt még a bajai társulatnak oly intelligens kórusa, mint az ideinek. Nagyrészt színész-iskolát végzett hölgyek, urak, de ezen téren is oly nagy a tulprodukcio, hogy bizony kénytelenek beérni a szerény kórusal. De az ambiciós ágaskodik, nem tud beletörődni a kénytelen helyzetbe, hanem ekeket kívánva — szerepet követel. De hiába az igazgató csak nem tudja kielégíteni a bőszi ambiciót, mivel elsőrendű tagjai nem akarnak önzetlenségéből — kórust fújni. Így hát csak várnak, hiába várnak. Egy ifju titán azt proponálja, a csüggedt reményű társaknak: — Alakítsunk olyan salon des refusés-t, mint a tárlat visszautasítottjai.

De erre már dacosan veti fel sötét boszorkányos szemeit egy fekete angyal:

— De azt már kikérem magamnak, engem még soha senki — vissza nem utasított.

*
§ Színészgyermek. Egyik színésztünknek van egy kis csöppje. Határozottan nagy talentuma van, mert 5 éves kora dacára érti az élet titkát, ami a következőkből is kiténik. Kérdik tőle azt után.

Mit hancurozol te kölyök? Mi az apád?

— ? ?

— Azt gondolom, hogy mi a mestersége?

— Nincs annak semmi mestersége!

— Hát akkor miből él?

— Kontból.

Ugyanannak a színésztünknek a kis fia a mult hetekben végigjárta egy tiszoros szerepet. Sok felnőtt kollégája megirigyelti érte, hát ő is büszkén dagasztotta a mellét. Másnap aztán elővastatta, mi in róla az újság, de ez bizony megfélekedtet a miniatűr művésztől, ki egész szakszerű ihletéssel kezdett bogni:

— Én papa többit nem játszom, ha még nem is irnak rólam. Hát olyan rossz színész vagyok, hogy még meg sem dicser az újság, pedig az mindenkit dicser, még téged is papa.

*
§ A meg nem vesztegethető színházi kritikus. A karékeskönyvek legnagyobb vágyuk, hogy nyomtatásban lássák nevüket. Ebben ugyan az idén lehetett részüik, mert a nagylelkű direktor mindig kiírta a színlapon, hogy 1—20 asszony . . . stb. De evvel ők nem érik be, ők az eladás referádjában is akarják látni azt a köztisztelt nevet. Még is intervjultva egy kis bodros szöke szépség színházi referensünket.

— Sőt úgy beszél, mint egy — asszony!

— Mért irnak maguk mindig csak az első-rendűekről?

— Mert azok játszanak csak egyénileg.

— De hát mégis megirhatnák, hogy ki viseli jól magát a kórusban.

— Lássá drágám, ha maga nem a kórusban, hanem a kóruson kívül — viselné jól magát, mindig kiírnám a nevet.

De a kis bodros szöke szépség neve az egész szezon alatt nem szerepelt a kritikaiban, vagyis a megvesztegetési kísérlet csütörtököt mondott.

*
§ Melyik a jobb hasonlat? Ha a szinpad hatás titka a természetesség, akkor Szabados Gizinek mindig lesz része ebben a hatásban, mert az ő főerénye épen a természetesség. Olyan könnyedén, sans gene társalog, mint a legtokéletesebb zsurlóhölgy. Szinte szajátva hallgatta két ur, a esőrgedő szóáradatot. Végre felcsudott az egyik az ámulatból: — Te, ez a nő úgy beszél, mint egy isten!

Mert ő már tudta, hogyan beszél az asszony — tapasztalatból.

*
§ Irvingről. Egy színésznő mesélte el Irvingről, a minap elhunyt nagy angol színművésztől ezt a kis históriát.

Angliában a zsidót tartják a legfővényebb

fajtájának. És mikor Irving Shylock szerepét játszotta, egyszerűen csodákát mivel a fősvény izraelita jellemzésében.

Egyszer a színházba megy Irving és kocsiába ül. De keveset fizet a kocsinak, aki botrányt csap a színház kapujánál:

— Fizesse többit, Irving ur! Ez kevés!

— Nem adok többit, — mondja Irving, s memi készül.

A kocsi pedig utána szól:

— Na, ha maga odabenn is olyan jól járssza a zsidót, mint idekűn, akkor megűzen!

Nyilttér.*)

Köszönetnyilvánítás.

A főgimnázium igazgatósága addig is, míg más alakban tehetné, ez uton siet kifejezni hálás köszönetét Baja város hatóságainak, intézeteinek s közönségének azon meleg részvételt, melyet Kálmán Kolos tanár halála és temetése alkalmával oly megható módon tanusított.

Igen jó eredménnyel alkalmazzák

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
természetes ásványos
savanyúvíz

A nagy egészségre a légutak megbetegedésénél, a garat és hörgők hurutjánál, tüdő- és mellhártya-gyulladásnál.

Több nagy aloe azonnal eladó

ö.zv. Bittermann Károlynénál,
BAJASZENTISTVÁNON.

Irodai gyakornok felvétetik

Schlesinger Gyula

vaskereskedésében.

Minden könyvkereskedés utján kapható dr. Müller orv. tan. immár 41-ik kiadásban megjelent, díjjal kitüntetett műve a

megzavart ideg- és nemi rendszerről.

Bérmentesen borítékban küldöm 1 kor. 20 fillérért levélbelyegen.

Röber Kurt, Braunschweig.

* Az e rovásban közlötöktér nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A szépség csak addig tart, amíg ápolják.

Tekintsük meg az illatszertár kirakatait.

Ezen célra legjobbnak bizonyult a

Barta Vidor-féle

Aranyvirág arc-crème.

1 tégyel ára	kor. 2—
Kis tégyel	« 150
1 doboz hajpor	« 150
1 darab szappan	« —70

ÓRIASI SZERENCSE GAEDICKENÉL!

UTOLÉRHETETLEN gyűjtődém szerencséje. Hiszen Magyarországon ugyszólván nincsen város, hol **GAEDICKE** egy vagy több főnyereményt ne fizetett volna ki. Rövid időn belül a következő nyereményeket fizettem ki szerencsés vevőimnek:

A nagy jutalmat **602.000** koronát a **62551.** számra,

háromszor a nagy főnyereményt **400.000** koronát a **11119** számra.

400.000 „ „ **28916** „

400.000 „ „ **33464** „

háromszor a **100.000** koronát, továbbá a **70.000**, négyszer **60.000** és igen sok **30.000, 25.000, 20.000, 15.000** és **10.000**, koronás nyereményeket.

A legközelebbi **XVII-ik sorsjátéknál**, mely újból

55.000 nyeremény és **110.000** sorsjegyből áll, **14** millió **459.000** korona sorsoltatik ki.

Főnyeremény esetleg 1 millió korona.

Továbbá 1 nagy jutalom à **600.000**, 1 nyeremény à **400.000**, 1 à **200.000**, 2 à **100.000**, 1 à **90.000**, 2 à **80.000**, 1 à **70.000**, 2 à **60.000, 50.000, 40.000**, 5 à **30.000**, 3 à **25.000**, 8 à **20.000**, 8 à **15.000**, 36 à **10.000**, 67 à **5000** stb. stb.

Az eredti sorsjegyek tervszerinti ára:

Egy nyolcad

1.50

Egy negyed

3.-

Egy fél

6.-

Egy egész sorsjegy

12.-

korona,

melyek az összeg előzetes beküldése, avagy utánvétellel küldetnek szét. Hivatalos játéktérvek, valamint postai befizetési lapok ingyen és bérmentve.

A november hó 23-iki húzáshoz kérem mielőbbi becses rendelését hozzám juttatni.

GAEDICKE A.

bankház Budapest, Kossuth Lajos-utca 11. szám.
Sorsjegyek kaphatók:

Kollár A. papirkereskedésében, Stampfl Jenő fűszerkereskedésében és Spitzer Sándornál Baja.

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZETE,

A »BAJAI HIRLAP« KIADÓHIVATALA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák, ugymint: könyvek, folyóiratok, bál- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászjelentések, árjegyzékek, falragaszok, stb. a legizlésebb és diszes kivitelben készíttetnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszerezhetők.

Ugyszintén azok a legkedvezőbb részletfizelésre is szállíthatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Szöllővessző!

A világhírű

Delaware

adja a legjobb bort!

Oltani, permetezni nem kell!!

A szőlészet kincse.

A phyloxeraének ellentálla!!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző

eladás.

Cím:

Szigyártó és Takács

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szeged. Központi iroda Felső-Szeged.

(Somogy megye.)

A REKLÁM

Állandó, ésszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az életítő eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerkesztő
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 54. sz.
ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontosságai és olcsón elkövetők hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések
és tervezetek ingyen!!

Gazdák figyelmébe!

A »Mezőgazdasági Hitelbank« rt. áruosztály képviselőjét Baja város és vidékére átvettém.

Kaphatók nálam: Takarmányczikkek. Műtrágyafélék. — Olajok és kenőcsök. — Zsákok és ponyvák. — Magvak. — Gazdasági gépek. — Technikai czikkek.

Wiesel Illés

Kölcsey Ferenc-utca 22.

Törlesztéses kölcsönök földbirtokokra.

A magas kamatláb dacára kieszők kölcsönöket földbirtokokra a régi olcsó kamatláb mellett.

A kölcsönök azonnal folyósíthatnak készpénzben.

Felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Vilmos

bankgyesületi igazgató
SZEGEDEN.

Óriási SZERENCSE TÖRÖK-nél!!

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt **21 millió** koronánál több **nyereményt** fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a **két legnagyobb** nyereményt és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a **600.000** koronás főnyereményt.

a legnagyobb **400.000** koronás főnyereményt.

továbbá 4 á **100.000**, 3 á **90.000**, 2 á **80.000**, 3 á **70.000**, 3 á **60.000**, több **50.000**, **40.000**, **30.000**, **25.000**, **20.000**, **15.000**, és ezeken kívül számtalan **10.000**, **5.000**, **2.000**, **1.000**, **500** koronás és egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet

A most kezdődő 17-ik magyar osztálysorsjátékban

110.000 sorsjegyre ismét 55.000 pénznyeremény jut és összesen **14 millió 459.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki

Rendelje meg a neve mellett álló szerencseszámot!

Ádám, Adél	12135	Dezso, Erzsébet	65578	Iván, Jolán	28983	Ottó, Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Éda, Esz. er	4043	Jakab, Józsa	93222	Ódón, Narsizs	55177
Adolf, Agota	22037	Elok, Etel	41799	János, Judith	35597	Pál, Nezzti	2737
Agoston, Amália	60017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Péter, Olga	51515
Alafár, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17389	Pista, Paula	101969
Albert, Anatólia	74366	Enró, Frida	92777	Kálmán, Katalin	63775	Richárd, Pelagie	34555
Alred, Apollonia	29292	Erno, Gonyvára	52551	Károly, Katalin	48741	Róbert, Péteresi	79787
Akos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12111	Kornél, Klára	66341	Budolf, Piroksa	12533
Ambrás, Berla	50901	Friyos, Gabriella	93989	Kristóf, Klótlid	7279	Salamon, Regina	6527
András, Blanka	35266	Fülöp, Gizella	90037	Lajos, Kornélia	109770	Samu, Rózsika	17718
Antal, Borzala	2392	Gábor, Hedvig	20999	László, Krisztina	50919	Sándor, Rozalia	38107
Arnold, Boriska	90372	Gaspár, Heléna	7947	Ló, Knigunda	96622	Simon, Sári	107397
Árpád, Betti	32117	Gergely, Henriett	51631	Lórá, Laura	21624	Tamas, Sarolta	48364
Arthur, Bella	105317	Géza, Hermina	38997	Lóriné, Lenke	66022	Tibor, Szeréna	13377
Avrél, Brigitta	13223	Gustáv, Hilda	2736	Manó, Leónia	6270	Thamér, Theodora	2727
Atilia, Cecília	52333	György, Ibolyka	55487	Már, Leónia	34484	Tivadár, Teréz	34950
Balás, Cornelia	74397	Gyula, Iduska	35375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terus	55477
Bálint, Dóra	24034	Henrik, Ilona	34477	Mátyás, Ludmilla	22977	Vendél, Valéria	20065
Bernard, Borzalya	9001	Bernuana, Ilma	92792	Mihály, Luiza	24292	Viktor, Veronika	101011
B. la, Cecília	38277	Hugo, Ilca	46435	Miklós, Magdolna	65146	Vimos, Viktoria	50908
Benedek, Eulémia	10855	Imac, Irén	12115	Miksa, Melvina	28502	Vinco, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illos, Irma	45273	Mór, Marszt	12306	Zoltán, Zsófia	65365
Daniel, Ernesztin	10911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	10959	Zsigmond, Zsuzsanna	5463
Dávid, Éva	16861	István, János	27171	Órán, Mártha	36784		
Dénes, Ercsin	92157	Lázló, Johanna	53077	Oszkár, Matild	67197		

Legnagyobb nyeremény esetleg 1.000.000 korona; továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**, 1 á **200.000**, 2 á **100.000**, 1 á **90.000**, 2 á **80.000**, 1 á **70.000**, 2 á **60.000**, 1 á **50.000**, **40.000**, 5 á **30.000**, 3 á **25.000**, 8 á **20.000**, 8 á **15.000**, 36 á **10.000** korona és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/5 eredeti sorsjegy frt. —.75, vagy K 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy 3 korona.

1/2 " " " 3.— " " 6.— 1/3 " " " 6.— " 12 "

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

folyó évi november hó 6-ig

hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfogynak.

Török A. és Tsa

Sürgöncyim:
Törökek, Budapest.

bankháza Budapesten.

Sürgöncyim:
Törökek, Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték-üzletet:

Központ: Teréz-körút 46a. I. fiók: Váci-körút 4a.
II. fiók: Múzeum-körút 11a. III. fiók: Erzsébet-körút 54a.